

Az „Élet elixír” - egy Tanítvány naplójából

Írta: G. M. (Godolphin Mitford¹)

(Fordította: Miskolczi Gábor, Magyar Teozófia Társulat, 2026.)

(Énok) „Isten színe előtt járt, aztán nem volt többé, mert Isten elvitte.” *Teremtés könyve, 5:24*

Bevezetés

Az alábbi írásban átadott megdöbbentő ismeretek (mert bármit gondoljon is a világ, kétségkívül annak fogja tartani majd ezeket) megérdemelnek néhány bevezető gondolatot. Az ebben az írásban fellelhető részletek oly módon jutottak az író tudomására, ami az átlagos európai ember számára különösnek, ha nem természetfelettinek tűnhet, éspedig egy olyan tárgyról, amit a Rishik idejétől kezdve egészen a modern Teozófiai Társulatig az okkultizmus egyik legsötétebb, legjobban őrzött misztériumaként tartanak számon. Az író maga azonban biztosítja e sorok olvasóját, hogy hitelensége határtalan mértékű, ha valami Természetfeletről van szó, bár ahhoz túlságosan sokat tanult, hogy a természet lehetőségeit olyan szűkösnek gondolja, mint azt némelyek teszik. Ezen kívül tartozik egy őszinte vallomással is. Az itt hamarosan közölt tények gondos átolvasása után nyilvánvalóvá kell váljon, hogy ha a dolgok valóban úgy vannak, amint az alább olvasható, akkor az író nem lehet egy magas rangú adeptus, hiszen akkor mindezt nem is vetette volna papírra. De nem is próbálja meg ezt elhiteni, hiszen nem más (vagy inkább nem volt más), mint néhány éven át egy alázatos tanítvány. Következésképpen az is igaz kell, hogy legyen, hogy e misztérium magasabb szintjeiről az írónak nem lehet személyes tapasztalata, hanem mint bizonyos események közeli megfigyelője, csak a saját feltevéseire hagyatkozik. Ezért – a néhány adeptus mellett eltöltött sajnálatosan rövid idő ellenére - talán megkockáztathatja azt a vakmerő kijelentést, hogy a „Képzés” kezdeti fázisában valóságos kísérleteken és megfigyeléseken keresztül ellenőrzött néhányat a kevésbe transzcendentális igazságok közül. És bár nem szolgálhat biztos tanúsággal arról, ami ezeken túl van, saját hosszú és gyakran veszélyes képzése során szerzett tapasztalatai alapján annyit mégis meggyőződéssel állíthat, hogy néhány szándékosan elrejtett részlettől eltekintve az itt leírtak mindenben megfelelnek a valóságnak. A nyilvánosság számára fel nem

---

¹ Godolphin Mitford (iszlám vallásra áttérése után Mirza Moorad Ali Beg, vagy másként írva Mirza Murad Ali Bey) itteni, „Elixir of Life” eredeti című cikke a *The Theosophist* 1882. áprilisi számában jelent meg. Ő még további cikkeket is írt sajnálatosan rövid (1881-1884-es haláláig tartó) pályafutása során, amit a Társulatban töltött. Európai származású volt, és mire találkozott az Alapítókkal, már mozgalmas, nehéz és érzékiségtől túltöltött évek álltak mögötte. Ezek mellé társult vele született adottsága a pszichikus képességek terén. Mindezeknek betudhatóan még fiatalon belebonyolódott bizonyos szexuál-mágikus üzemekbe. Az ebből eredő kötelekektől többé nem is tudott megszabadulni, azt követően sem, hogy a Teozófiai Társulatba belépése után röviddel próbatanítvánnyá lett - sőt ez inkább csak elmélyítette a bajait. Végül elbukta a próbaidőt, és a múltja elmezavar formájában nemsokára utolérte őt. Így is halt meg 1884-ben. (A ford.)

fedhető okok miatt az író maga nem tud vagy nem akar élni az általa megismert titkokkal. Azonban utolsó Gurujától - egy olyan személytől, aki legmélyebb háláját és vonzalmát kiérdemelte – engedély kapott rá, hogy a Tudomány és az Ember, de különösen azok épülésére, akikben elég bátorság lakozik ahhoz, hogy maguk is kipróbálják majd, közzé tegye az alábbi meghökkentő részleteket arról az okkult módszerről, ami lehetővé teszi az élet meghosszabbítását, messze a megszokott határokon túl.

G. M.

Valószínűleg az egyik elsődleges megfontolás, ami az átlagos érdeklődőt arra készíti, hogy a teozófiai mozgalomhoz csatlakozzon, az a hit vagy remény, hogy az emberiség többi részéhez mérten a belépést követően azonnal valamiféle különleges előnyre tesz szert². Néhányan még azt is gondolják, hogy felvételük egyik velejárójaként mentesülnek az átlag emberiség tagjaira elkerülhetetlenül váró sorstól. A hagyományok szerint a kabbalisták és alkimisták birtokában voltak az „Élet elixírnek”, és ezt a hitet a középkori okkultizmus hívei még mindig dédelgetik – Európában. Az „Élet vize” (Ab-é Hyat) allegóriában a mai napig is mint tényleg létezőben hisznek a Nagy Titokba be nem avatott ázsiai ezoterikus szekták elfajzott maradványai is. A „tüzes, átható esszencia” melyben Zanoni³ megújította saját magát, még mindig izgatja a képzeletét a modern kori látnokoknak, mint a jövőben várható tudományos felfedezés.

Teozófiai szempontból azonban – bár maga a lehetőség egyértelműen igaznak minősül -, a fenti elnevezésekkel megjelölt, ennek megvalósításához vezető eljárásmodok tudottan hamisak. Akár hisz ebben az olvasó, akár nem, teozófus okkultisták azt állítják, hogy kapcsolatban állnak olyan (élő) entitásokkal, akiknek végtelenül szélesebb az észlelési tartományuk, mint amit akár a modern tudomány legemelkedettebb elméi is lehetségesnek tartanak – beleértve ebbe Európa és Amerika összes jelenlegi „Adeptusát” is – akik valójában mind csak a kabbala kontárjai. De még ezek a magas rendű intelligenciák is bármilyen mélyre hatoltak (vagy ha úgy jobban tetszik, *állítólag* hatoltak), és bármennyire kiterjesztették mindezt még következtetések és analógiák segítségével is, még ők sem találtak a Végtelenben semmi egyebet, ami állandó lenne, csakis – a Teret. Minden ki van téve a változásoknak. Ennek megértése könnyedén elvezeti az olvasót ahhoz a szükségszerű, logikus következtetéshez, hogy egy lényegét tekintve változó körülményeket jelentő Univerzumban semmi sem maradhat állandó. Ennél fogva, még ha a Végtelen mélyéről eredne, akkor sem létezhet olyan szubsztancia - legyen az vegyületek bármilyen elképzelhető kombinációja, akár e Földről akár bármely más helyről; és készítsék azt akár a legmagasabb szintű Intelligenciák; legyen az az életnek bármilyen szerveződése vagy területe, és irányítsa azt bár a legerősebb elszántság és hozzáértés is – nincs semmi, ami képes lenne biztosítani a változatlanságot. Hiszen a Naprendszer által alkotott Univerzumban, bárhol és bármilyen módon vizsgáljuk is, a változatlanság megköveteli a „Nem-Létet” abban a fizikai értelemben véve, ahogy ezt az Istenhívők meghatározzák – és ami a nyugati vallástudósok szűkkeblű felfogásában egyenlő a semmivel – ez pedig a *reductio ad absurdum*⁴ példája. Ez még a pseudo-keresztény vagy egyházi, jehovita istenkép szerinti Istennel szemben is alaptalan sértegetésnek tekinthető.

---

2 Az írás a XIX. század vége felé született, és 1885-ben jelent meg. Az állítás az akkori viszonyokra értendő. (A ford.)

3 Utalás Sir Edward Bulwer-Lytton *Zanoni* c. misztikus regényének alakjára. (A ford.)

4 A *reductio ad absurdum* latin kifejezés, jelentése kb. „képtelenségre való visszavezetés”. Egy logikai érvelési módszer, amelyben egy állítást igaznak feltételezve, innen logikus lépésekkel olyan eredményekre jutunk, amik nyilvánvaló képtelenségek – ezzel bizonyítva a kiindulási feltételezés hamisságát. (A ford.)

Mindezekből következően a „halhatatlanság” köztudatban gyökeret vert felfogása nemcsak alapvetően téves, hanem fizikai és metafizikai lehetetlenség is. Az egész elképzelés - akár teozófusok vagy nem teozófusok, keresztények vagy spiritiszták, materialisták vagy idealisták dédelgetik - egy kiméra téveszme. Ám az emberi élet tényleges meghosszabbítása lehetséges olyan hosszú ideig, hogy az csodálatosnak és hihetetlennek tűnik azok számára, akik úgy hiszik, hogy létezésünk időtartamát szükségszerűen legfeljebb néhány száz évre szükséges korlátozni. Megtörhetjük, mondhatni, a halál sokkját, és a halál helyett a hirtelen sötétségbe zuhanást ragyogó fénybe való átmenetté változtathatjuk. És ez olyan fokozatossá tehető, hogy az egyik létezési állapotból a másikba való átmenet megrázkódtatása minimális legyen - annyira, hogy az már gyakorlatilag észrevehetetlen. Ez egy egészen más kérdés, és teljességgel az okkult tudomány hatókörébe tartozik. Ebben is, mint minden más esetben, a megfelelően alkalmazott eszközök elérik céljaikat, és az okok okozatokat hoznak létre. Természetesen az egyetlen kérdés az, hogy mik ezek az okok, és hogyan kell őket létrehozni. A jelenlegi tanulmány célja, hogy – amennyire csak megengedett – fellebbentse a fátylat az okkultizmus ezen aspektusáról.

Kiindulópontként két teozófiai tanításra kell emlékeztetnünk az olvasót, amelyeket az „*Isis*”⁵ és más misztikus művek állandóan előre bocsájtanak – nevezetesen, hogy (a) végső soron a Kozmosz Egy – habár végtelenül sokféle variációiban és megnyilvánulásaiban; továbbá (b) hogy az úgynevezett ember egy „összetett lény” – összetett nemcsak az exoterikus tudományos értelemben, mint élő, úgynevezett anyagi részek összessége, hanem ezoterikus értelemben is, mint önmaga hét formájának vagy összetevőjének egymással összefonódó egysége. Világosabban fogalmazva azt mondhatnánk, hogy a finomabb, éteribb formák csupán ugyanazon aspektus másolatai – mindegyik ilyen finomabb összetevő a következő, durvább atomok által felépített forma részecskéi közötti teret foglalja el. Szeretnénk, ha az olvasó megértené, hogy ezek egyáltalán nem finom különbségek, egyáltalán nem holmi keresztény-spiritiszta felfogás szerinti „szellemek”. A tükörben látható tényleges emberben valójában több ember, vagy egy összetett ember több része működik; mindegyik a másik pontos leképződése, de mindegyik (jobb kifejezés híján mondva) „atomi körülményei” úgy vannak kialakítva, hogy atomjai áthatják a következő „durvább” forma atomjai közötti teret. Jelenlegi célunk szempontjából nem számít, hogyan számolják, választják szét, osztályozzák, rendezik el vagy nevezik el ezeket a teozófusok, spiritiszták, buddhisták, kabbalisták vagy védantisták; ezt a fajta vitát egy másik alkalomra halaszthatjuk. Az sem számít, hogy ezek az ember-összetevők milyen kapcsolatban állnak annak a Kozmosznak különböző „Elemeivel”, amelynek részét képezik. Ez a tudás, bár más szempontból létfontosságú, most nem igényel magyarázatot vagy megvitatást. Az sem aggaszt minket sokkal jobban, hogy a tudósok tagadják egy ilyen elrendezés lehetőségét, mivel eszközeik nem alkalmasak arra, hogy érzékszerveikkel érzékeljék. Erre egyszerűen csak azt válaszoljuk: „Szereztek jobb eszközöket és élesebb érzékeket, és végül meg fogjátok érteni.”

Csupán annyit mondhatunk, hogy aki arra vágyik, hogy az „Élet Elixírjéből” igyon, és ezer évig éljen, az most higgyen nekünk, és induljon ki ebből a feltételezésből. Mert az ezoterikus tudomány a legcsekélyebb reményt sem kelti azzal kapcsolatban, hogy a kívánt célt valaha is más módon el lehet érni; míg a modern, avagy az úgynevezett egzakt tudomány csak nevet ezen.

Tehát elérkeztünk arra a pontra, ahol elhatároztuk – szó szerint, nem átvitt értelemben –, hogy feltörjük a külső burkot, amelyet halandó testként vagy porhüvelyként ismerünk, és kiemelkedünk belőle, átöltözve a soron következő testünkbe. Ez a „következő” nem spirituális, hanem csak egy finomabb anyagú forma. Miután hosszú képzés és felkészülés révén alkalmazkodtunk az ebben a

---

⁵ Utalás H.P.B. „*Isis Unveiled*” c. könyvére, ami több tekintetben a Titkos Tanítás előfutárjának tekinthető. (*A ford.*)

légkörben való élethez, melynek során egy bizonyos folyamat révén (erre utalásokat később találunk) fokozatosan lekoptattuk a külső burkot, fel kell készülnünk erre a fiziológiai átalakulásra.

Hogyan vigyük végbe ezt? Elsőként a tényleges, látható anyagi testtel – az úgynevezett Emberrel, bár valójában csak a külső burkával – kell foglalkoznunk. Tartsuk szem előtt, hogy a tudomány azt tanítja nekünk, hogy körülbelül hétévente lényegében ugyanúgy lecseréljük a külső héjunkat, mint bármelyik kígyó; és ezt olyan fokozatosan és észrevétlenül, hogy ha a tudomány évekig tartó szüntelen tanulmányozás és megfigyelés után nem győzött volna meg minket erről, senki még csak nem is gyanította volna ezt a tényt.

Továbbá látjuk, hogy idővel a test a rajta keletkezett bármilyen vágást vagy sérülést, bármilyen mély is, hajlamos helyrehozni és újra befedni, pótolni; az elveszett bőr egy darabját nagyon hamar egy másik pótolja. Ezért, ha egy részben élve megnyúzott ember néha túlélheti és új bőr borítja be, úgy asztrális- avagy élet-energia testünk – a hét közül a negyedik (miután vonzotta és magába olvasztotta a másodikat), és amely sokkal finomabb anyagú, mint a fizikai világ – részecskéi ellenállóbbá tehetők, előkészítendő ezeket a környezeti változásokhoz. A titok abban rejlik, hogy sikerüljön ezeket kifejleszteni és elválasztani a láthatótól; és miközben ezek általában láthatatlan atomjai fokozatosan tömör réteget képeznek, ezzel párhuzamosan megszabadulni látható testünk régi részecskéitől, hogy azok meghaljanak és leváljanak, még mielőtt a helyükbe lépő részecskéknek lenne ideje kifejlődni és helyettesíteni őket...

Nem mondhatunk többet. [Mária] Magdolna nem az egyetlen, akit azzal vádolhatnak, hogy „hét szellem” lakozik benne, bár a kevesebb szellemmel (milyen félrevezető elnevezés ez!) rendelkező emberek nem kevesen vagy kivételesen vannak jelen közöttünk; ők a természet gyakori kudarcai – befejezetlen férfiak és nők⁶. Mindegyik ilyen princípiumnak sorra túl kell élnie az előző sűrűbbet, majd meg kell halnia. Kivételt képez a hatodik, amikor beolvad a hetedikbe és összeolvad azzal⁷. A régi hindu fiziológus „Dhatu⁸”-ja kettős jelentéssel bírt, amelynek ezoterikus oldala megfelel a tibeti „Zung”-nak (a test hét princípiuma).

Nekünk, ázsiaiaknak van egy közmondásunk, amelyet valószínűleg ránk hagyományoztak, és amelyet a hinduk ezoterikus jelentését nem ismerve ismételtettek. Ez a közmondás azóta ismert, amióta csak a régi Rishik közeli kapcsolatba kerültek az általuk tanított és vezetett egyszerű, nemes lelkű emberekkel. A Dévák minden ember fülébe az súgták: „Csak ti emberek vagytok – ha akarjátok – ’halhatatlanok’”. Ehhez párosul egy nyugati szerző mondása miszerint, ha valaki csak egy pillanatra is felfogná, hogy egy napon meg kell halnia, akkor abban a pillanatban meghalna. A megvilágosodottak felismerik, hogy e két mondás között, helyesen értelmezve, ott rejlik a hosszú élet teljes titka. Csak akkor halunk meg, amikor akaratumk megszűnik elég erős lenni ahhoz, hogy éltesse minket. Az esetek többségében a halál akkor következik be, amikor a fizikai állapotunk gyors változását kísérő kín és létfontosságú kimerültség annyira intenzívvé válik, hogy egyetlen pillanatra meggyengíti az „élethez való kapaszkodásunkat”, vagy a létezés akarásának kitartását. Addig, bármilyen súlyos is a betegség, bármilyen éles a fájdalom, a helyzettől függően csak betegek vagy sebesültek vagyunk. Ez magyarázza az öröm, ijedtség, fájdalom, bánat vagy más hasonló okok miatt bekövetkező hirtelen haláleseteket. Az életfeladat beteljesülésének, a létezés értéktelenségének érzése, ha erősen tudatosul benne, ugyanolyan biztosan halált okoz, mint a mérég

---

⁶ Ez nem azt jelenti, hogy az ilyen személyek teljesen híján lennének a hét princípium valamelyikének vagy több ilyennek: egy kar nélkül született embernél is megvan a kar éterikus megfelelője; hanem azt, hogy ezek annyira csökevényesek, hogy következőképpen nem létezőnek kell tekinteni őket. (Szerk.)

⁷ Itt a Buddhí és az Atma princípiumok összeolvadásáról van szó. (A ford.)

⁸ Dhatu - avagy összetevők: az emberi test hét fő anyaga – nyirok, hús, vér, zsír, csontok, velő, ondó. (Szerk.)

vagy a puskagolyó. Másrészt a tovább-élés iránti szilárd elhatározás tényleg sokakat átsegített a legsúlyosabb betegségek krízisein, és tökéletes biztonságban.

Olcott ezredes epigrammatikusan magyarázta el az Akarat teremtő, vagy inkább újjáteremtő erejét a „Buddhista Katekizmusban”. Ott bemutatja – természetesen a déli buddhisták nevében szólva –, hogy ez az élni akarás, ha nem oltódik ki a jelenlegi életben, átugrik a testi halál szakadékn, és újra egyesíti a *Skandha*-kat, vagyis az egyént alkotó tulajdonságok csoportjait egy új személyiséggé. Az ember tehát a saját, objektív létezése utáni kielégítetlen vágyakozása eredményeként születik újjá. Olcott ezredes így fogalmazza meg:

123. kérdés: .... Mi az az emberben, ami azt a benyomást kelti benne, hogy állandó individualitása van?

V.: *Tanha*, avagy a létezés utáni kielégítetlen vágy. Az a lény, amely megtette azt, amiért a jövőben jutalmat vagy büntetést kell kapnia, és rendelkezik *Tanha*-val, a Karma hatására újjászületik.

124. kérdés: Mi az, ami újjászületik?

V.: A haldokló személy utolsó vágya által okozott új *skandha*-k, vagy individualitások összessége.

128. kérdés: Milyen oknak tulajdonítjuk az öt *skandha* kombinációjának különbözőségét, amely minden egyént minden más egyéntől megkülönböztet?

V.: Az egyén megelőző születésben felgyülemlett karmájának.

129. kérdés: Milyen erő vagy energia működik közre az új lény létrehozásában, a karma irányítása alatt?

V.: *Tanha* – az „élni akarás”.

Elsősorban tehát az elszántságnak – az Akaratnak – a bizonyosság meggyőződésének kell meglennie a túlélésre és a folytatásra. (Lásd Olcott fenti sorait). Ennek hiányában minden egyéb haszontalan. És ahhoz, hogy hatékony legyen a cél elérésében, nemcsak a pillanat múltó megoldásának, egyetlen rövid ideig tartó heves vágyának kell lennie, hanem egy állandó és folyamatos erőfeszítésnek, amennyire csak lehetséges, egyetlen pillanatnyi pihenés nélkül folytatni és koncentrálni szükséges. Egyszóval, a leendő „Halhatatlannak” éjjel-nappal őrködni kell, őrizve önmagát – önmagával szemben. Élni – élni – élni – ennek a rendíthetetlen elhatározásának meg kell lennie benne. A lehető legkevésbé szabad hagynia, hogy eltérítsék ettől. Azt lehet mondani, hogy ez az önzés legkoncentráltabb formája – hogy teljesen ellentétes a jóindulat, az érdekmentesség és az emberiség javának szem előtt tartása teozófiai hitvallásaival. Nos, rövidlátóan nézve így van. De ahhoz, hogy jót tegyen, az embernek - mint minden máshoz -, idővel és anyagokkal kell rendelkeznie, amikkel dolgozhat, és mindezek szükségesek az olyan erők elsajátításához, amelyekkel végtelenül több jót lehet tenni, mint nélkülük. Ha ezeket egyszer elsajátította, meglesz a lehetősége használatukra, mert eljön a pillanat, amikor további odafigyelésre és erőfeszítésre már nincs szükség: a pillanat, amikor a fordulópontot biztonságosan átléptük. Jelenleg, mivel törekvőkkel, és nem haladott tanítványok esetével foglalkozunk, az első szakaszban egy határozott, makacs elhatározás és az egyén megvilágosodott önmagára való összpontosítása az egyetlen, ami feltétlenül szükséges. Azonban nem szabad azt gondolni, hogy a jelöltől ezzel azt várnák el, hogy embertelen, vagy mások iránt tanúsított közömbösségében kíméletlen legyen. Egy ilyen felelőtlenül önző eljárás ugyanolyan káros lenne számára, mint az ellenkezője, amikor életenergiáját fizikai vágyai kielégítésére fordítja. Csupán egy tisztán negatív hozzáállást várnak el tőle. Amíg el nem éri

a fordulópontot, nem szabad energiáját pazarló vagy tüzes odaadással „kiárasztania” semmilyen ügy felé, legyen az bármilyen nemes, bármilyen „jó”, bármilyen magasztos is. Ünnepelesen biztosíthatjuk az olvasót, hogy ez sokféleképpen meghozná a jutalmát – talán egy másik életben, talán ebben a világban, de hajlamos lenne megrövidíteni azt a létezést, amelyet meg akarunk őrizni, ugyanúgy, mint az önkényeztetés és a kicsapongó életmód. Ezért van az, hogy a világ igazán nagy emberei közül (természetesen az elvtelen kalandorok, akik nagy erőiket rossz célokra használták, itt szóba sem jöhetnek) – mint a mártírok, hősök, vallásalapítók, a nemzetek felszabadítói, reform mozgalmak vezetői – igen kevesen váltak valaha is tagjaivá a hosszú életű „Adeptusok Testvériségének”, akiket egyesek hosszú éveken át önzéssel vádoltak. (És ugyanezért van az is, hogy a modern India jogijai és fakírjai – akiknek többsége ma már csak a betű szerint vett, halott hagyományokat követve cselekszik –, ha hitvallásuk elvei szerint akarnának élni, teljesen halottnak kellene, hogy tűnjenek minden belső érzés vagy érzelem iránt.) Szívük tisztasága, törekvéseik emelkedettsége, önfeláldozásuk önzetlensége ellenére sem élhettek, mert elszalasztották a megfelelő órát. Lehet, hogy időnként olyan erőket alkalmaztak, amelyeket a világ csodáknak nevezett; lehet, hogy tüzes és önfeladó akaratukkal felvillanyozták az embert és leigázták a természetet; lehet, hogy úgynevezett emberfeletti intelligenciával rendelkeztek; talán még saját okkult Testvériségünk tagjairól is tudtak, és kommunikáltak is velük; de miután szándékosan elhatározták, hogy életenergiájukat mások jólétének szentelik, nem pedig önmaguk fejlesztésének, feláldozták az életet; és amikor elpusztultak a kereszten vagy a vérpadon, vagy karddal a kézben a csatatéren estek össze, vagy az életcél sikeres beteljesítése után kimerülten hanyatlottak le a halálos ágyukon, végül mindannyiuknak azt kellett kiáltaniuk: „Eli, Eli, lama sabachthani!”

Eddig minden érthető is lenne. De ha van is élni akarásunk, bármilyen erős is legyen, láttuk, hogy a hétköznapi élet mindennapi menetében a felbomlás gyötrelmei akkor sem kerülhetők el. A kozmikus elemek kétségbeesett és újra meg újra lendületet kapó küzdelme, hogy – mint a megvadult ló, amely az őt visszafogó elszánt hajtójával küzd – az őket visszatartó akarat ellenére is tovább haladjanak a változás útján, összességében olyan erőteljes, hogy a felkészületlen testben működő képzetlen emberi akarat legnagyobb erőfeszítései is végül haszontalanná válnak. A legbátrabb katona hősiességének rettenthetetlensége; a vágyakozó szerető legintenzívebb vágya; a kielégítetlen fősvény éhes kapzsisága; a legszigorúbb fanatikus megingathatatlan hite; a legbátrabb vörösbőrű indián vagy félig képzett hindu jogi jól begyakorolt fájdalomtűrése; a legkoncentráltabb gondolkodó legmegfontoltabb filozófiája – végül mind kudarcot vall. Valójában a szkeptikusok a cikk igazságaival szemben azzal érvelnek, a tapasztalat azt mutatja, hogy a legszelídebb és leghatározatlanabb elmék és a leggyengébb fizikai alkatok sokszor hosszabb ideig ellenállnak a „Halálnak”, mint a magabiztos és makacsul egoista ember erős akarata, valamint a kétkezi munkás, a harcos és a sportoló erőteljes testi felépítése. A valóságban azonban e látszólag egymásnak ellentmondó jelenségek titkának kulcsa éppen annak a dolognak a helyes felfogása, amit már elmondtunk. Ugyanis, ha a durva „külső héj” fizikai fejlődése párhuzamosan és az akarat fejlődésével lépést tartva halad, akkor logikus, hogy az utóbbi nem kerül előnyösebb helyzetbe az előbbi legyőzéséhez. Egy modern hadsereg által rendszeresített továbbfejlesztett, hátultöltős fegyverek nem biztosítanak abszolút fölényt neki, ha az ellenség is rendelkezik ilyenekkel. Következésképpen azonnal nyilvánvaló lesz azok számára, akik elgondolkoznak a témáról, hogy a kiképzés nagy része, amellyel az úgynevezett „erős és eltökélt ember” tökéletesíti magát saját céljaira a látható világ színpadán, szükségessé teszi a „durva” és úgynevezett állatias összetevők párhuzamos fejlődését, sőt haszontalan ezek nélkül; röviden tehát: semlegesül a jelenleg tárgyalt cél szempontjából azért, mert saját működése az ellenségét is a magáéval egyenlő erejű fegyverekkel látja el. A felbomlást elhozó készlet ereje tehát egyenlővé válik az ennek ellenszegülő akaratával; ám mivel az előbbi hatása halmozódó, végül leigázza az akaraterőt és győzedelmeskedik. Másrészt megtörténhet, hogy egy látszólag gyenge és ingatag akaraterő, amely egy gyenge és fejletlen fizikai testben lakozik, annyira megerősödik valamilyen kielégítetlen vágy – az *Ichchha* (akarat, vágy)

által, ahogy az indiai okkultisták nevezik (például egy anya szívének vágya, hogy maradjon és támogassa apátlan gyermekeit) –, hogy rövid időre féken tartja és legyőzi annak a testnek a fizikai gyötrelmeit, amelynél átmenetileg felsőbbrendűvé vált.

Az e világban való folyamatos létezés első feltételének teljesítéséhez szükséges tehát (a) egy olyan erős akarat kifejllesztése, amely legyőzi a „durva” és kézzelfogható állati testet felépítő atomok (darwini értelemben véve) örökletes hajlamait, hogy a kozmikus változás egy bizonyos menetében egy adott időszakban sietve haladjon előre; és (b) az állati test konkrét működését annyira meggyengíteni, hogy az készségesebben engedelmessé váljon az Akarat erejének. Egy hadsereg legyőzéséhez azt demoralizálni és soraiban zűrzavar kelteni szükséges.

Ennek megvalósítása tehát a valódi célja a különféle ezoterikus keleti szekták által előírt összes rítusnak, ceremóniának, böjtnak, „imának”, meditációnak, beavatásnak és önfegyelmeléssel járó eljárásnak; a tiszta és emelkedett törekvés útjától kezdve, amely a valódi Adeptusság magasabb fokozataihoz vezet egészen a félelmetes és undorító próbatételekig, melyeken a „Balkéz Felőli Út” követőjének keresztül kell mennie, miközben végig megtartja lelki egyensúlyát. Az eljárásoknak megvannak az előnyei és hátrányai, a saját hasznuk és visszaélési lehetőségeik, a lényegi és nem lényegi részeik, a különféle fátylaik, múmiáik és labirintusaik. De összességében a célzott eredmény elérhető, bár különböző folyamatok révén. Az akarat megerősödik, önbizalomra tesz szert és koncentrálttá válik, a működését ellenző elemek pedig demoralizálódnak. Nos, bárki számára, aki átgondolta és összekapcsolta a - nem okkult forrásból, hanem a mindenki számára hozzáférhető tudományos kézikönyvből vett különféle evolúciós elméleteket - a fajok szokásainak újabban megfigyelt változásairól szóló hipotézistől, pl. az új-zélandi papagáj húsevő szokásainak felvételétől kezdve egészen a „Tűzköd” tana által kínált legtávolabbi pillantásig az Űrbe és az Örökkévalóságba - nyilvánvaló lesz, hogy mindegyik egyetlen alapon nyugszik. Ez az alap az, hogy egy feltételezett Egységnek valamikor adott impulzus hajlamos folytatódni; és következésképpen, hogy bármi, amit valami egy bizonyos időben és egy bizonyos helyen „csinál”, hajlamos megismételni magát más időpontokban és helyeken is.

Ez a jelenség az öröklődés és az atavizmus közismerten elfogadott indoklása. Hogy ugyanezek a dolgok vonatkoznak a hétköznapi viselkedésünkre is, nyilvánvaló abból a köztudott könnyedségből, amellyel „szokásokat” – rosszakat vagy jókat, esettől függően – átveszünk; és nem vitatható, hogy ez - mint általános szabály - ugyanúgy vonatkozik az erkölcsi és intellektuális, mint a fizikai világra.

Továbbá a történelem és a tudomány világosan megtanítja nekünk, hogy bizonyos fizikai világbéli szokások bizonyos erkölcsi és intellektuális eredményekhez vezetnek. Soha nem volt még hódító vegetáriánus nemzet. Még az ősi árja időkben sem tudjuk, hogy maguk a *Rishik*, akiknek tudásából és gyakorlatából az okkultizmus ismeretét merítjük, valaha is megtiltották volna a *Kshatriya* (katonai, uralkodói) kasztnak a vadászatot vagy a húsevést. Mivel ezek az emberek a világ tényleges állapotában egy bizonyos helyet töltöttek be a társadalomban, a *Rishik* éppoly kevésbé gondoltak rá, hogy beavatkozzanak a dolgaikba, mint arra, hogy a dzsungel tigriseit visszatartsák szokásaiktól. Ez nem befolyásolta azt, amit maguk a *Rishik* tettek.

A hosszú életre vágyónak tehát két veszéllyel szemben kell résen lennie. Különösen a tisztátalan és állatias gondolatoktól kell óvakodnia. Más szóval, a gondolat hajlamos kiváltani a tettet. Mert a tudomány azt mutatja, hogy a gondolkodás dinamikus, és az idegi tevékenység által kifelé terjeszkedő gondolati erőnek hatással kell lennie a fizikai ember molekuláris kapcsolataira. A belső emberek (a szót többes számban használjuk, emlékeztetve az olvasót, hogy tanításunk szerint az ember egy hetesség) bármennyire is finom anyagú a szervezetük, továbbra is tényleges, nem holmi elméleti részecskékből állnak, és továbbra is alávetettjei a törvénynek, hogy egy „cselekvés”

hajlamos megismételni önmagát; így hajlamosak hasonló cselekvést kiváltani abban a durvább anyagú „hájban”, amellyel kapcsolatban állnak, és amelyben megbújnak.

A másik oldalról nézve bizonyos cselekedetek hajlamosak olyan tényleges fizikai körülményeket teremteni, amelyek kedvezőtlenek a tiszta gondolatok számára, tehát a belső ember irányító szerepének kialakulásához szükséges állapot számára is.

De térjünk vissza a gyakorlati folyamatra. Egy összességében egészséges elme, egy általánosságban egészséges testben már jó kiindulópont. Bár a kivételesen erős és önző beállítottságúak - megfelelő eszközök alkalmazásával és rendíthetetlen elszántság irányítása alatt - néha visszaszerezhetik a mentális értelemben vett leromlás vagy a romboló fizikai használat által elvesztett képességeiket, mégis többnyire a dolgok odáig fajulhatnak, hogy az ilyen emberben már nincs meg a kellő kitartás ahhoz, hogy a harcot elég sokáig folytassa ahhoz, hogy ezt az életet fenntartsa; bár amit a keleti szóhasználatban az erőfeszítés által szerzett "érdemnek" neveznek, az segít javítani a körülményeken és javítani a dolgokon egy másik életben.

Akárhogy is legyen, az önfegyelem előírt menete itt kezdődik. Röviden kijelenthetjük, hogy lényege az erkölcsi, mentális és fizikai fejlődés párhuzamosan zajló folyamata – az egyik haszontalan a másik nélkül. A fizikai embert kifinomultabbá és érzékenyebbé kell tenni; a mentális embert kutatóbb hajlamúvá és mélyebbre tekintővé; az erkölcsi embert önmegtagadóbbá és filozofikusabbá, az elvek emberévé. És megemlíthetjük, hogy a belső késztetések mindenféle elnyomása – akkor is, ha ez saját elhatározásból történik – haszontalan törekvés. A fizikai erővel, fenyegetéssel vagy megvesztegetéssel – akár fizikai, akár úgymond „spirituális” úton történjék ez – kikényszerített „jóság” tökéletesen haszontalan az ezt kifelé mutató emberre nézve, és az ebből eredő képmutatás csak tovább mérgezi a világot. A „jóságra” és „tisztaságra” törekvésnek belülről kell erednie, önkéntelen törekvésnek kell lennie ahhoz, hogy hatékony legyen. Belső késztetés, valami nemesebb felé törekvés kell, hogy visszatartsa a rossztól, nem pedig a büntetéstől vagy a Közvélemény ítéletétől való félelem. A jóindulat mögött ne a magasztalás iránti vágy, vagy egy elképzelt Jövőbeni Életben elszenvedett következményektől való félelem rejtőzzön.⁹

A cselekvés megisméltésére való hajlamról szóló, korábban tárgyalt tan kapcsán látható lesz, hogy az okkultizmus által a hosszú élethez vezető egyetlen útként ajánlott önfegyelem nem egy „látnoki” elmélet, amely homályos „eszmékkel” foglalkozik, hanem valójában egy tudományosan kidolgozott, gyakorlati rendszer. Egy olyan rendszer, amelynek révén a hét különféle rétegből álló ember minden részecskéje késztetést kap rá és szokásává válik, hogy saját szabad akaratából és „örömmel” tegye azt, ami bizonyos célok érdekében szükséges. Mindenkinek gyakoroltnak és tökéletesnek kell lennie egy dologban, hogy örömmel tegye. Ez a szabály az ember fejlődésének esetére még inkább igaz. Az „erény” a maga módján nagyon jó lehet – a legnagyobb eredményekhez vezethet. De ahhoz, hogy hatékony legyen, vidáman kell gyakorolni, nem vonakodva vagy fájdalommal. A fenti megfontolás következtében a hosszú életre pályázónak pályafutása kezdetén kordában kell tartania fizikai vágyait; nem a helyes vagy helytelen szentimentális nézőpontjai alapján, hanem a következő jó okból. Mivel egy jól ismert és ma már megalapozott tudományos elmélet szerint látható anyagi teste folyamatosan megújítja részecskéit, vágyai kielégítésétől való tartózkodása mellett eléri azt az időszakot, amely alatt kikopnak belőle

---

⁹ Az olvasónak szem előtt kell tartania, hogy a cikket egy próbaidős tanítvány írta, a földi élet meghosszabbításának lehetőségéről szól, és a *The Theosophist* olvasóinak íródott. Ebből eredően az itt írtak nem általában a kényszerített önfegyelem és a társadalmi normák képmutató voltára és haszontalanságára céloznak. Az író ezzel csak arra utal, hogy ezek nem segítenek a cikk által tárgyalt és általában a spirituális célok elérésében. (*A ford.*)

azok a részecskék, amelyek a bűnös embert alkották, és amelyek nemkívánatos hajlamok hordozói. Ugyanakkor az ilyen külső hatások hiánya hajlamos megakadályozni, hogy a régi részecskék helyébe új részecskék lépjenek be, amelyek hajlamosak megismételni az említett cselekedeteket. És bár ez a konkrét eredmény bizonyos „bűnök” esetében, a „durva” cselekedetektől való tartózkodás általános eredménye (a jól ismert darwini, a 'használat híján elsorvadás' törvényének módosításával) az lesz, hogy csökken az, amit a külső héj „relatív” sűrűségének és koherenciájának nevezhetünk (e héj kevésbé használt molekuláinak eredményeként); eközben tényleges alkotóelemei mennyiségének csökkenését (ha mérlegekkel és súlyokkal próbálnánk ezt megfigyelni) az éterikusabb részecskék fokozott beépülése ellensúlyozni fogja.

Milyen fizikai vágyakat kell hát elhagyni, és milyen sorrendben? Először is, minden formában le kell mondani az alkohorról; mert bár az nem nyújt táplálékot, sem közvetlen élvezetet (azon az édességen vagy illaton kívül, amit a bor íze stb. nyújthat, amihez az alkohol önmagában nem elengedhetetlen) még a "fizikai" test legdurvább alkotórészeinek sem, ám felfokozott cselekvési vágyat, úgymond életrohamot idéz elő, amelynek stresszét csak a nagyon tunya, durva és sűrű részecskék képesek kibírni; és a jól ismert hatás-ellenhatás (vagy kereskedelmi szóhasználattal élve "kereslet és kínálat" egyensúlya) törvényének működése révén ez hajlamos bevonzani az ilyeneket a környezetből, vagyis közvetlenül ellene dolgozik a célunknak.

Ezután következik a húsevés, ugyanilyen okból, bár kisebb mértékben. Ez is felgyorsítja az életfolyamatokat, fokozza a cselekvés energiáját, a szenvedélyek hevességét. Hasznos lehet egy hősnek, akinek harcolnia és meghalnia kell, de nem egy leendő bölcsnek, akinek élnie kell...

Ezután következnek a szexuális vágyak; ezek ugyanis, amellet, hogy az energiát (életerőt) számos módon más csatornába, az elsődlegesen kiválasztottn túlra irányítják (például várakozásban, féltékenységben elpazarolt energiák stb.), közvetlen vonzerőt jelentenek az Univerzum eredeti anyagának egy bizonyos durva minősége számára; egyszerűen azért, mert a legkellemesebb fizikai érzékelések csak az anyag-sűrűségnek ilyen fokán lehetségesek. Mindezek és más érzéki kielégülések mellett és ezeken túl is az erkölcsi megtisztulás útján kell haladni. (Mert nem csak azon szokásokról és vágyakról van szó, amiket általában „ártalmasnak” neveznek, hanem azokról is, amelyeket ugyan „ártalmatlannak” tekintenek, mégis kerülendőek azért, mert a test örömeit szolgálják; a 'mások számára legkevésbé ártalmas' és a legkevésbé „durva” legyen az a követelmény, ami alapján a sor végére lehet hagyni őket.

Azt sem szabad gondolni, hogy a köztudat szerinti „aszkézis” a legtöbb esetben sokat segíthetne az test „finomabbá válási” folyamatának felgyorsításában. Ez az a szikla, amelyen sok keleti ezoterikus szekta hajója összetört, és ez az oka annak, hogy tanaik lealacsonyító babonákká korcsosultak. A nyugati szerzetesek és a keleti jógik, akik azt hiszik, hogy a köldökükre összpontosítva vagy egy lábon állva majd elérik erőik csúcsát, olyan gyakorlatokat végeznek, amelyeknek semmi más céljuk nincs, mint az akaraterő erősítése - amelyet aztán néha a legalantasabb célokra használnak fel. Ezek példái ennek az egyoldalú és csökevényes fejlődésnek. Nincs értelme böjtölni, amíg vágyunk az ételre. Az étel utáni vágyakozás megszűnése az egészség károsodása nélkül az a jel, amely arra utal, hogy egyre kisebb és egyre csökkenő mennyiségben kell azt fogyasztani, amíg el nem érik az étellel összeegyeztethető szélsőséges határt. Míg végül elérik azt a szintet, ahol már csak vízre lesz szükség.

Az élet meghosszabbítására törekvés szempontjából nézve annak sincs semmi haszna, ha azért tartózkodik valaki az erkölcstelen tettektől, mert az előbbire törekszik, miközben a szíve mélyén vágyik az utóbbiakra. Ugyanez igaz az összes kielégítetlen vágyakozásra. A lényeg éppen az, hogy megszabaduljunk a bensőnkben gyökerező kielégítetlen vágyaktól. E valódi állapot nélkül annak pusztaság színlelése nem egyéb, mint alantas káprázat és haszontalan rabszolgaság.

Így kell lennie a szív erkölcsi megtisztításával is. A „legalantasabb” hajlamoknak kell először eltűnniük – aztán a többieknek. Először a kapzsiság, aztán a félelem, majd az irigység, a világi büszkeség, a szeretethiány, a gyűlölet; végül pedig a becsvágyat és a kíváncsiságot kell fokozatosan feladni. Az ember éteribb és úgynevezett „spirituális” részei erősítésének is folytatódnia kell. Az ismerttől az ismeretlen felé haladva el kell gondolkodni a dolgokon és így ösztönözni, gyakorolni kell a meditációt. A meditáció a belső ember kifejezhetetlen vágya, hogy „kitekintsen a végtelen felé”; a régi időkben az imádat valódi jelentése ez volt, de ennek ma már nincs megfelelője az európai nyelvekben, mert ez a dolog már nem létezik Nyugaton; fogalmát lealacsonyították az imádkozás, a dicsőítés és a bűnbánat néven ismert kitalált hiábavalóságokra. A képzés minden szakaszában meg kell őrizni a tudat egyensúlyát – azt a bizonyosságot, hogy a Kozmoszban mindennek (és ezért bennünk is, akik részei vagyunk) a helyén kell lennie. Az élet folyását nem szabad siettetni, hanem lehetőség szerint késleltetni kell; Ha másképp teszünk, az jó lehet másoknak – talán még nekünk is más területeken -, de ebben a világban csak felgyorsítja a felbomlásunkat.

A külső tényezőket sem szabad elhanyagolni ebben az első szakaszban. Ne feledjük, hogy egy adeptus, bár azért „létezik”, hogy a hétköznapi elmék számára a halhatatlanság gondolatát közvetítse, mégsem sebezhetetlen a külső erőkkel szemben. Az élet meghosszabbítására irányuló képzés önmagában nem véd meg a balesetektől. A fizikai felkészítéssel együtt a kard még mindig vághat, a betegség bejuthat a szervezetbe, a mérge szétzilálhatja a szervezet működését. Ez az eset nagyon világosan és szépen élénk tárul a „Zanoni”¹⁰-ban, helyesen van megfogalmazva, és így is kell lennie, máskülönben az egész „adeptusság” csupán alávaló hazugság lenne. Az adeptus jobban védve lehet a hétköznapi veszélyektől, mint a közönséges halandó, de ez a magasabb rendű tudás, nyugalom, hidegvér és éleslátás révén van így, amelyet meghosszabbított létezése és annak szükséges velejárói hoztak el számára; nem pedig a magában a folyamatban rejlő bármilyen megőrző erő vagy képesség. Biztonságban van, ahogyan egy puskával felfegyverzett ember nagyobb biztonságban van, mint egy meztelen pávián; de nem abban az értelemben, ahogyan egy Dévának (istennek) nagyobb biztonságban kell lennie, mint egy embernek.

Ha ez így van a magas rangú adeptus esetében, mennyivel inkább szükséges, hogy a tanítványt ne csak védjék, hanem hogy ő maga minden lehetséges eszközt felhasználjon annak biztosítására, hogy biztosítsa magának a halálnak nevezett jelenségsor leküzdési folyamatának befejezéséhez szükséges élettartamot! Felmerülhet a kérdés, hogy miért nem védik meg őt a magasabb rangú adeptusok? Talán bizonyos mértékig megteszik, de a gyermeknek is meg kell tanulnia egyedül járni; ha függetlenítenénk őt a saját erőfeszítéseitől a biztonsága tekintetében, az elpusztítaná a fejlődéséhez szükséges egyik elemet - a felelősségérzetet. Mert mekkora bátorságra vagy milyen felelősségteljes viselkedésre lenne szükség egy olyan ember részéről, akit ellenállhatatlan fegyverekkel felfegyverkezve és áthatolhatatlan páncélzatba öltöztetve küldenek harcba? Ezért a tanítványnak a lehető legnagyobb mértékben törekednie kell arra, hogy betartsa a modern tudomány által lefektetett összes valós egészségügyi törvényt. A tiszta levegő, a tiszta víz, a tiszta étel, a könnyű testmozgás, a rendszeres munkaidő, a kellemes elfoglaltság és környezet mind, ha nem is nélkülözhetetlenek, de legalábbis hasznosak a fejlődése szempontjából. Ezért vonultak vissza minden kor istenei, bölcsői és okkultistái a távoli vidékek csendjébe, a hűvös barlangba, az erdő mélyére, a sivatag magányába vagy a hegyek magaslataiba - amennyire csak lehetséges. Nem sokatmondó-e, hogy az istenek mindig is szerették a „magas helyeket”; és hogy napjainkban az Okkult Testvériség e bolygón legmagasabb rangú részének székhelye Föld legmagasabban fekvő

---

¹⁰ A *Zanoni* Edward Bulwer-Lytton 1842-ben megjelent romantikus-okkult regénye. A főhőse *Zanoni*, egy a káldeai misztériumokba beavatott ember. Beavatottsága – és tanítója figyelmeztetése - ellenére mégis beleszeret egy lányba és feleségül is veszi, majd gyereket is nemz neki. Végül aztán a nyaktíló alatt végzi a francia forradalom viharában. (*A ford.*)

fennsíkján van? A zsidóknak szóló szigorú előírás, miszerint „isteneiket a magas hegyeken és a dombokon” szolgálják, arra vezethető vissza, hogy egykor véneik nem voltak hajlandók megengedni az adeptusságra alkalmatlan embereknek, hogy a cölibátus és az aszkézis életét válasszák, vagyis adeptusságra törekedjenek. Ennek a tilalomnak ezoterikus jelentése volt, mielőtt a mai, szó szerinti értelmében véve értelmét veszített tilalomná vált: hiszen nemcsak India fiai részesítették isteni tiszteletben a Bölcsüket, hanem minden nemzet isteninek tekintette az adeptusait és beavatottjait.

A kezdőnek nem szabad elutasítania az orvostudomány és a megfelelő orvosi kezelés segítségét sem. Hiszen ő továbbra is egy közönséges halandó, és egy közönséges halandó ilyen segítségére szorul.

„Tegyük fel azonban, hogy minden szükséges, vagy a szükségesnek ítélt feltétel teljesül (hiszen a szükséges eljárás részletei és változatai túl számosak és szerte ágazóak ahhoz, hogy itt részletezzük őket), mi a következő lépés?” – kérdezheti az olvasó. Nos, ha a jelzett eljárásban nem történt visszaesés vagy hanyagság, akkor a következő, fizikai szinten megmutatkozó eredmények fognak jelentkezni.

Először is, a kezdő elkezd nagyobb örömet lelteni a spirituális és tiszta dolgokban. Fokozatosan a durva és anyagi jellegű tevékenységek nemcsak nem-kívántta vagy tiltottá válnak számára, hanem egyszerűen és szó szerint undorítóak lesznek. Nagyobb örömet fog lelteni a természethez kapcsolódó egyszerű érzésekben - olyan érzésekben, amelyre gyermekkorunkból emlékezhetünk. Könnyedebbnak, magabiztosabbnak és boldogabbnak fogja érezni magát. De vigyáznia kell, nehogy a megújult fiatalság érzése félrevezesse, különben fennáll a veszélye, hogy visszaesik régi, alantasabb életébe, sőt még nagyobb mélységekbe is. "Hatás és ellenhatás mindig kiegyenlíti egymást."

Aztán az evés utáni vágy elkezd alábbhagyni a tanítványban. Hagyja el ezt fokozatosan – nincs szükség böjtölésre. Egye, amire úgy érzi, szüksége van. A megkívánt étel a legártatlanabb és legegyszerűbb lesz. A gyümölcs és a tej általában a legjobb. Ekkor – és ahogy eddig is, mióta fokozatosan, nagyon fokozatosan leegyszerűsítette az étrendjét -, és amennyiben képesnek érzi magát rá, elkezdheti csökkenteni az étel mennyiségét. Azt fogja kérdezni: „Létezhet-e az ember étel nélkül?” Nem, de mielőtt gúnyolódna, gondolja át az itt körvonalazott folyamatot. Köztudott, hogy a legalacsonyabb rendű és legegyszerűbb élőlények közül soknak nincsenek kiválasztó szervei és nem ürít. A közönséges medinaféreg¹¹ erre nagyon jó példa. Meglehetősen bonyolult szervezete van, de nincs ürítő csatornája. Mindent, amit elfogyaszt – az emberi test legszegényebb esszenciáit – a növekedésére és szaporodására fordítja. Mivel emberi szövetben él, nem ad ki emésztett táplálékot. Az emberi tanítvány, fejlődésének egy bizonyos szakaszában némileg hasonló állapotban van, azzal a különbséggel vagy különbségekkel, hogy ő valójában kiválaszt anyagokat, csak a bőre pórusain keresztül, és ezeken keresztül más, éterikus anyagrészecskék is bejutnak a testébe, hogy hozzájáruljanak a fennmaradásához. A magzatéhoz a világra jövétele előttihez hasonló fizikai állapotban van. Egyébként minden étel és ital csak arra elegendő, hogy egyensúlyban tartsa fizikai testének azon „durva” részeit, amelyek még hátravannak, hogy a vér áramán keresztül eltávolítsák őket salakanyagaikkal. Később a sejtek fejlődésének folyamata megváltozik a szervezetében; ez egy kedvező irányú változás, ami ellentétes a betegségben bekövetkező rosszabbodással – teljes

---

¹¹ Angolul guinea worm (*Dracunculus medinensis*). Ez egy, csak az emberben kifejlődő, fertőzött ivóvízzel terjedő parazita, ami életének ivarérett szakaszában akár 1m-es hosszt is elérhet. Ilyenkor közvetlenül a bőr alá, gennyest sebet képezve húzódik fel, és fájdalmas kezeléssel, lassan onnan kell kiszedni. (*A ford.*)

egészeben élővé és érzékennyé válik, és táplálékát a környező térből (*Akas*) fog meríteni. De ez a korszak a kezdők számára még messze van.

Valószínűleg jóval azelőtt, hogy ez az időszak elérkezne más, a beavatatlanok számára nem kevésbé meglepő, sőt hihetetlen eredmények is mutatkoznak, hogy bátorságot és vigaszt adjanak kezdőknek nehéz feladatában. Közhely lenne megismételni azt, amit (valódi értelmének felfogása nélkül) több száz író megfogalmazott az ártatlan és tiszta életvitel boldogságáról és megelégedettségéről. De gyakran már a folyamat kezdetén valamilyen valódi fizikai eredmény bekövetkezik, amelyre a kezdő nem számított, sőt amire nem is gondolt. Valamilyen hosszan tartó, eddig reménytelennek tartott betegség kedvező fordulatot vehet; vagy gyógyító, hipnotikus erőket fejleszthet ki magában; vagy érzékeinek valamilyen eddig ismeretlen kiélesedése okozhat örömet neki. Ezeknek a dolgoknak a magyarázata, mint mondtuk, se nem csodálatos, se nem nehezen érthető. Először is, az életenergia (amelyet, bármilyen nézetet is vallunk róla és eredetéről, a filozófiai iskolák minden részében a legrejtélyesebbnek és a mozgató erőnek ismernek el) áramlás-irányának hirtelen megváltozása valamilyen eredményt kell, hogy létrehozson. Másodszor, a teozófia, ahogy korábban említettük, azt mutatja, hogy az emberi lény több, egymást átható részből áll, és e nézet szerint (bár nagyon nehéz ezt a gondolatot szavakkal kifejezni) természetes, hogy a legsűrűbb és legdurvább részeinek fokozatos éteribbé válása szó szerint nagyobb szabadságot enged a többinek. Egy csapat lovast megállíthat a csöcselék, és nagy nehézséget okozhat nekik, hogy átverekedjék magukat rajta; de ha a csöcselék minden egyes tagja hirtelen szellemmé változhatna, kevés dolog akadályozhatná az áthaladásukat. És mivel minden belső entitás ritkább, aktívabb és finomabb anyagú, mint a külső, és mert mindegyik kapcsolatban áll más elemekkel, terekkel és más, okkultizmusból ismert fogalmakkal, az olvasó elméje előtt kirajzolódhatnak – bár az író tolla tucatnyi kötetben sem tudná ezt kifejezni – a kezdő számára fokozatosan kibontakozó nagyszerű lehetőségek.

Az így felvetett lehetőségek közül sokat a kezdő kihasználhat saját biztonságára, szórakozására és a körülötte lévők javára; de ahogyan ezt teszi, az erre való alkalmasságához kell igazodjon – ez része azoknak a próbáknak, amelyen keresztül kell mennie, és képességeinek helytelen használata minden bizonnyal természetes következményként azok elvesztését vonja maga után. Az *Ichchha* (akarata, vágy), amelyet a megnyíló lehetőségek újra felidéznek, késlelteti vagy visszaveti a haladását.

De van a Nagy Titoknak egy másik része is, amelyre utalnunk kell, és amelyet most, hosszú korszakok sorozata után először, a világ elé tárhatunk, mert elérkezett az ideje.

A művelt olvasót nem kell újra emlékeztetni arra, hogy a Darwin nevét halhatatlanná tevő egyik nagy felfedezés az a törvény, hogy egy szervezet mindig hajlamos megismételni életének egy hasonló szakaszában őseinek cselekedetét; és ezt annál biztosabban és teljesebben, minél közelebb állnak egymáshoz az élet skáláján. Ennek egyik következménye, hogy általában a magasan szervezett lények többnyire (átlagosan) ugyanolyan korokban halnak meg, mint őseik. Igaz, hogy nagy különbség van a között, hogy bármely faj egyedei valójában milyen korban halnak meg. A betegségek, a balesetek és az éhínség a fő okai ennek. De minden fajnál van egy jól ismert határ, amelyen a faji élet belül megmarad, és egyetlen alfajáról sem tudunk, amely túllépné azt. Ez az emberi fajra ugyanúgy vonatkozik, mint bármely másakra. Tegyük fel, hogy egy átlagos testalkatú ember betartott minden lehetséges egészségügyi előírást, és elkerülte az összes balesetet és betegséget, bizonyos esetekben mégis eljön az idő, ahogy az orvosok tudják, amikor a test részecskéi érzékelik az örökletes hajlamot arra, ami elkerülhetetlenül a felbomláshoz vezet, és engedelmessé válnak ennek. Minden gondolkodó ember számára nyilvánvalónak kell lennie, hogy ha valamilyen eljárással ezt a kritikus tetőpontot egyszer teljesen át lehetne lépni, a „halál” későbbi veszélye az évek múlásával arányosan csökkenne. Nos, ez - amire egyetlen átlagos és felkészületlen elme és test sem képes -, néha lehetséges annak akarata és testi felépítése számára, aki különlegesen

felkészült erre. Kevesebb a durvább részecske, amely érzi az örökletes készletet – és ott van neki a megerősített „belső emberek” (akiknek normális élettartama mindig hosszabb, még természetes halál esetén is) támogatása a látható külső „héj” ellenében, és ott van a képzett és lebíratatlan Akarat, amely az egészet irányítja és birtokolja. Ebben az összefüggésben bemutatathatjuk, mit mond a modern tudomány, és különösen a fiziológia az emberi akarat erejéről. „Az akarat ereje meghatározó tényező a hosszú élettartamban. Ezt az egyetlen pontot mindenféleképpen el kell fogadni, vagyis, hogy két, minden tekintetben egyforma és hasonló körülmények között élő ember közül az él tovább, akinek nagyobb a bátorsága és a kitartása. Nem kell sokáig orvosnak lenni ahhoz, hogy megtudjuk, olyan emberek halnak meg, akik akár élhetnének is, ha akarnák ezt, és hogy rengeteg beteg ember válhatna erőssé, ha meglenne a veleszületett vagy szerzett akarata, hogy megfogadják, élni fognak. Míg azok, akiknek nincs más, az élethez kedvező tulajdonságuk, akiknek testi szervei szinte mind betegek, akiknek minden napja fájdalommal teli, akiket az életet megrövidítő hatások sújtanak, mégis pusztán az akarat által - élnek.” (Dr. George M. Beard.)

Ettől kezdve a törekvő útja tisztábban látható. Legyőzte a „Küszöb Lakóját” – faja örökletes ellenségét, és bár a Nirvána felé vezető úton továbbra is új veszélyeknek van kitéve, győzelemmel teli, és új önbizalommal, új és olyan erővel rendelkezik, amelyek támogathatják ebben, és haladhat a tökéletesség felé.

Mert emlékeznünk kell arra, hogy a Természet mindenhol törvényeknek megfelelően működik, és hogy a látható anyagi testben leírt megtisztulási folyamat a belső, tudós számára nem látható testekben is végbemegy, ugyanazon folyamat módosulásai révén. Minden változik, és a finomabb testek átalakulásai utánozzák, bár fokozatosan megsokszorozódó időtartammal, a durvább testek pályafutását, egyre szélesebb körű kapcsolatokat építve ki a környező kozmoszal, míg végül a Nirvánában a legfinomabb anyagú Individuum is végül beolvad a Végtelen Teljességbe.

A folyamat fenti leírásából kikövetkeztethető, miért van az, hogy az „Adeptusokat” olyan ritkán látni a hétköznapi életben; ugyanis, párhuzamosan testük éteribbé válásával és képességeik fejlődésével, egyre növekvő undor és úgymond „idegenkedés” alakul ki bennük hétköznapi, földi létünk dolgai iránt. Ahogy a szökevény menekülése során sorra eldobja azokat a tárgyakat, amelyek akadályozzák a haladását, kezdve a legnehezebbel, úgy a „Halált” elkerülni akaró törekvő is mindent elhagy, amit az utóbbi megragadhat. A Tagadás folyamatában minden, amitől megszabadul, segítség számára. Ahogy korábban mondtuk, az Adeptus nem válik „halhatatlanná”, ahogyan ezt a szót általában értik. Mire a fajának megfelelő halál-határt átlépi, vagy körülbelül akkorra, valójában a szó hétköznapi értelmében véve már halott, vagyis megszabadította magát minden - vagy majdnem minden - olyan anyagi részecskétől, amelyektől a halál gyötrelmeinek megszakításához szükséges volt megválnia. Beavatása teljes időtartama alatt fokozatosan haldoklott. A katasztrófa nem történhet meg kétszer. Ő csak néhány évre és enyhe fokozatúra terítette szét azt a felbomlási folyamatot, amelyet mások egy rövid pillanattól néhány órán át élnek át. A legmagasabb rangú adeptus valójában halott a világ számára, és az teljesen kívül is esik a tudatosságán; mit sem tud annak örömeiről, nem törődik a nyomorúságaival - legalábbis ami az ezekhez való érzelmi viszonyulást illeti, mert a szigorú Kötelességtudat soha nem hagyja őt közömbösnek lenni a létezéssel szemben. Mert az új, finomabb világokban működő, tágabb szférákra nyitott érzékek a mieinkhez hasonlóan viszonyulnak a Végtelenül Kicsihez. Új vágyak és élvezetek, új veszélyek és új akadályok merülnek fel számára, új érzésekkel és új felfogásokkal; és messze lent a ködben – szó szerint és átvitt értelemben is – ott van a mi piszkos kis Földünk, amelyet hátra hagytak azok, akik gyakorlatilag „elementek és csatlakoztak az istenekhez”.

És ebből a beszámolómból is látható lesz, milyen ostobaság az emberek részéről, amikor azt kérik a teozófustól, hogy „létesítsen számukra kommunikációt a legmagasabb rangú adeptusokkal”. Még a világ gyötrelmei közepette is csak a legnagyobb nehézségek közepette lehet rávenni közülük egyet-

kettőt, hogy hétköznapi ügyekbe való beavatkozással ártsanak saját fejlődésüknek. Az átlagolvasó azt fogja mondani: „Ez nem egy istenhez méltó. Ez az önzés csúcspontja”... De vegyük észre, hogy egy nagyon magas rangú adeptusnak, aki a világ megreformálására vállalkozik, szükségszerűen ismét alá kellene vetnie magát a megtestesülésnek. És vajon mindaz, ami korábban történt ezen a vonalon, kellően bátorító ahhoz, hogy ismételt próbálkozásra ösztönözze?

Mindennek, amit leírtunk, mélyreható átgondolása képet ad a teozófusoknak arról is, hogy mit is követelnek, amikor azt kérik, hogy indítsák el őket a „magasabb erők” megszerzéséhez vezető úton. Nos hát, itt van - olyan világosan, ahogy szavakkal csak ki lehet fejezni - az Ösvény... Képesek lesznek elindulni rajta?

Azt sem szabad véka alá rejteni, hogy a közönséges halandó számára váratlan veszélyek, kísértések és ellenségek is lesújtanak a kezdőre. És ebben semmi meglepő nincs, csak az az egyszerű oka, hogy ténylegesen új érzékszerveket kap, de még nincs gyakorlata a használatukban, és még soha nem tapasztalta azokat a dolgokat, amiket lát. Egy vakon született ember, aki hirtelen látással áldott meg, nem tudná azonnal elsajátítani a perspektivikus látás képességét, hanem mint egy csecsemő, az egyik esetben a holdat karnyújtásnyira levőnek hinné, a másikban pedig a legmerészebb magabiztossággal ragadná meg az izzó parazsat.

És mi lenne - kérdezhetnénk - a kárpótlás az élet minden örömének feladásáért, minden földi irányultságú érdeklődésről hideg fejjel lemondásért egy ismeretlen, egyre elérhetetlenebbnek tűnő cél felé törekvésért? Mert néhány - emberszerű Istent hirdető - hitvallással ellentétben az okkultizmus nem kínál híveinek örökkévaló, állandósult földi örömmel teli mennyországot, amelyet a síron túlra való egyetlen gyors ugrással el lehetne elérni. Ahogy az valójában gyakran megtörtént, sokan hajlandóak lennének meghalni most is a túlvilági paradicsoméért. De az okkultizmus nem kínál ilyen lehetőséget olcsón és azonnal megszerzett végtelen öröme, bölcsességre és létezésre. Csak ezek kiterjesztését ígéri, egymást követő fátylak által eltakartan, egymást követő erőfeszítéseken át, megszakítás nélküli sorozatban a Nirvánába vezető hosszú úton. És még ez is azzal a szükségszerűséggel válik teljessé, hogy az új képességek új felelőségekkel járnak, és hogy a fokozott öröm képessége maga után vonja a fájdalom iránti fokozott érzékenységet is. Az előbbi a kérdésre az egyetlen adható válasz kettős: (1.) a Képesség, az Erő meglétének tudata maga a legkiválóbb örömforrás, amit szüntelenül táplál az újabb eszközök alkalmazása és az ezek általi előrehaladás; és (2.) ahogy már említettük – ez az egyetlen út, amely akár a legcsekélyebb tudományos valószínűséget is kínálja a „Halál” elkerülésére, az örök emlékezet biztosítására, a végtelen bölcsesség elérésére, és ezáltal az emberiség alig felfogható mértékű megsegítésére – az után, hogy az adeptus biztonságosan maga mögött hagyta a fordulópontot. A fizikai és a metafizikai logika megköveteli és egyben megerősíti azt a tényt, hogy a Rész csak a végtelenben való fokozatos feloldódás révén ismerkedhet meg az Egésszel; és hogy az, ami most Valami, csak akkor érezheti, ismerheti és élvezheti Mindent, ha elvész az Abszolút Teljességben; annak a Változtathatatlan Körnek az örvényében, amelyben Tudásunk Tudatlansággá válik, és még maga a Mindenség is azonossá válik a Semmivel.
